

Muhammad Yunus - govor nobelovca

Autor Administrator

Siromaštvo je
prijetnja miru

Muhammad Yunus,
govor povodom dodjele Nobelove nagrade, održan 10. prosinca 2006. godine
u Oslu

...Èvrsto
vjerujem da èovjek može stvoriti svijet bez siromaštva ako svi zajedno
vjerujemo u to. U svijetu bez siromaštva siromaštvo æete moæi naæi samo u
muzejima. Kad školarci budu obilazili muzeje siromaštva, vjerojatno æe se
užasnuti kad vide svu bijedu i poniženje koje su ljudska biæa morala trpjeli.
Svojim æe precima zamjeriti toleriranje tog nehumanog stanja koje je vjekovima
muèilo toliko mnogo ljudi... (Ne propustite ovaj tekst, jedan od najboljih govora koje sam proèitao... Ur.)

Vaše
Velièanstvo, Vaša Kraljevska Visosti, uvaženi èlanovi Norveškog odbora za
dodjelu Nobelove nagrade, ekscelencije, dame i gospodo, Grameen
banka i ja osobno smo izuzetno poèašæeni i dirnuti ovom èašæu. Od trenutka kad
smo predloženi za Nobelovu nagradu, stižu mi bezbrojne poruke iz cijelog
svijeta, no, ono što me najviše dira su pozivi zajmoprimaca Grameen banke iz
zabaèenih bangladeških sela, koje gotovo svakodnevno primam. Ljudi me zovu samo
zato da bi mi rekli koliko se ponose ovim priznanjem.

U mojoj
pratnji do nama dalekog Oslo u kojem nas èeka ova nagrada nalazi se i devet
osoba koje su izabrane da predstavljaju sedam milijuna zajmoprimaca i vlasnika
Grameen banke. I u njihovo ime zahvaljujem Norveškom odboru za dodjelu Nobelove
nagrade za to što su Grameen banku izabrali za ovogodišnjeg dobitnika Nobelove
nagrade za mir. Dodjeljujuæi njihovoj instituciji ovu najprestižniju svjetsku
nagradu, odajete im neizmjerno priznanje. Zahvaljujuæi vašoj nagradi, devet
ponosnih žena iz bangladeških sela se danas nalazi na ceremoniji kao Nobelovi
laureati, dajuæi Nobelovo nagradi za mir potpuno novo znaèenje.

Svi

zajmoprimeci Grameen banke slave ovaj dan kao najveæi dan u svojim životima. Oni se okupljaju oko najbliæeg televizora u svojim selima diljem Bangladeša da bi, zajedno sa svojim suseljanima, pratili tijek ove ceremonije. Ovogodišnja nagrada odaje najveæu poèast i vraæa dostojanstvo stotinama milijuna žena irom svijeta koje se svakodnevno bore da bi zaradile za život i donosi nadu da æe njihova djeca imati ljepe buduænosti. Za njih je ovo povjesni trenutak.

Siromaštvu
je prijetnja miru

Dame i gospodo, dodjeljujuæi ovu nagradu banki Norgeški odbor za Nobelovu nagradu dao je vaænu potporu tvrdnji da je mir neodvojivo vezan za siromaštvu. Siromaštvu je prijetnja miru.

Raspodjela

svjetskog dohotka pruža osnovu za veoma slikovitu prièu. Devedeset èetiri posto svjetskoga dohotka završava kod 40 posto svjetskog stanovništva, dok 60 posto ljudi živi od samo deset posto svjetskog dohotka. Polovina ljudi na svijetu živi s manje od jednoga dolara dnevno. To nije formula za mir.

Novo

tisuæljeæe je zapoèelo s velikim svjetskim snom. Svjetski voðe su se 2000. godine okupili u Ujedinjenim narodima i, između ostalih, prihvatali i povijesni cilj da do 2015. godine smanje broj siromašnih na pola. Nikada u povijesti ljudskog roda nije jednoglasno usvojen jedan tako ozbiljan cilj, precizan po opsegu i vremenu do kojega mora biti ostvaren. No, onda je došao 11. rujna i rat u Iraku i svijet se iznenada prebacio s kolosijeka potrage za tim snom. Pozornost svjetskih voða prešla je s rata protiv siromaštvu na rat protiv terorizma. Samo su Sjedinjene Amerièke Države na rat u Iraku veæe potrošile punih 530 milijardi dolara.

Vjerujem

da se terorizam ne može pobijediti vojnog akcijom. Terorizam moramo najostranjiti. Moramo mu se svim snagama usprotiviti i upotrijebiti sva moguæa sredstva da ga zaustavimo. Prije svega se moramo pozabaviti rješavanjem uzroka terorizma, kako bismo ga jednom zaustavili. Vjerujem da je ulaganje u poboljšanje uvjeta života siromaha bolja strategija nego to je trošenje novca na oružje.

Siromaštvo
je negacija svih ljudskih prava

Pojam mira

trebamo shvatiti u njegovom opæeljudskom smislu - u širem društvenom, politièkom i ekonomskom kontekstu. Ugrožava ga nepravedan ekonomski, društveni i politički poredak, nedostatak demokracije, uništenje okoliša i uskraæivanje ljudskih prava.

Siromaštvo

predstavlja odsutnost svih ljudskih prava. Frustracija, neprijateljstvo i bijes koji nastaju zbog krajnjeg siromaštva sprjeèavaju opstanak mira u bilo kojem društvu. Ako želimo uspostaviti stabilan mir, moramo pronaæi naèin da ljudima omoguæimo pristojan život.

Otvaranje moguænosti

za veæinu ljudi – siromašnih ljudi – predstavlja srce posla kojem smo se posvetili poslednjih 30 godina.

Grameen banka

Ja se

pitanjem siromaštva nisam poèeo baviti kao kreator politike ili kao istraživaè. Siromaštvo me zaokupilo zato što je ono bilo svuda oko mene, i nisam mogao okrenuti glavu od njega. Godine 1974. Bangladešom je zavladala strahovita glad i meni je postalo izuzetno teško u predavaonici sveuèilišta pouèavati sofisticiranu ekonomsku teoriju. Iznenada sam, suoèivši se s opæom gladi i siromaštvom, osjetio svu ispraznost tih teorija. Želio sam nešto hitno poduzeti kako bih pomogao ljudima oko sebe, bilo to i samo jedno jedino ljudsko biæe, da lakše izguraju još jedan dan. Na ta naèin našao sam se licem u lice s borborom siromaha da doðu do siæušnih svota novca s kojima æe na neki naèin uspjeti pre-živjeti. Zgrozio sam se kad sam saznao da je jedna seljanka posudivši samo dolar od lihvara moralu pristati na uvjet da mu proda ekskluzivno pravo na otkup svega što proizvede po cijeni koju on odredi. To je, po mom mišljenju, bilo jedna vrsta novaèenja ropske radne snage.

Odluèio

sam napraviti popis žrtava tog lihvarske poslovanja, koje se odvijalo u selu pokraj našeg kampusa. Kad je popis bio završen, na njemu su se našla imena 42 žrtve koje su posudile ukupno 27 amerièkih dolara. Iz vlastitog sam džepa podmirio taj dug kako bih ih spasio iz lihvarskih kandži. Uzbuðenje koje je taj, gotovo beznaèajan èin, izazvao meðu tim ljudima navelo me da se još aktivnije angažiram. Ako s tako malom svotom mogu usreæiti toliko mnogo ljudi, zašto tu moguænost ne bih još bolje iskoristio?

Otada

upravo to i èinim. Najprije sam pokušao nagovarati banke smjetnostne na kampusu da siromašnima poènu davati kredite. No, to mi nije uspjelo. U banci su mi rekli da siromasi nisu kreditno sposobni. Nakon što su se sva moja vremenska emjeseèna nastojanja izjalovila, ponudio sam se da æu biti jamac za kredite siromasima. Rezultat me zaprepašto. Siromasi su na vrijeme vraæali svaku ratu svog kredita! Meðutim, i dalje sam, pokušao;avajuæi program putem postojeæih banaka, nailazio na potencijalne. Zbog toga sam odluèio osnovati posebnu banku za siromahe pa sam 1983. godine u tome napokon i uspio. Nazvao sam je Grameen banka, ili Seoska banka.

Danas

Grameen banka ima oko 7 000 000 zajmoprimaca iz 73 000 bangladeških sela, od kojih 97 posto èine žene. Grameen banka daje nelombardne kredite namijenjene pokretanju posla, stambene kredite, studentske i mikropoduzetnièke zajmove siromašnima obiteljima i nudi velik broj privalenih programa ;tednje, programa ulaganja u mirovinski fond i usluga osiguranja za svoje èlanove. Od 1984. godine (kad smo ih uveli) stambenim kreditima se izgradilo više od 640 000 kuæa. Zakonski vlasnici tih kuæa su upravo same žene. Koncentrirali smo se na žene zato što smo zakljuèili da je davanje kredita ženama uvijek mnogo korisnije za cijelu obitelj.

Od svog

osnivanja banka je odobrila kredite u ukupnoj vrijednosti od oko 10 milijardi amerièkih dolara. Stopa njihove otplate iznosi 99 posto. Grameen banka, kao i sve ostale banke, ostvaruje profit. U finansijskom pogledu, ona se oslanja na vlastite snage i još od 1995. godine ne prima novac donatora. Polozima i vlastitim sredstvima Grameen banka danas pokriva 143 posto svih veæih zajmova. Prema internoj anketi Grameen banke, 58 posto naših zajmoprimaca prešlo je granicu siromašnina.

Grameen

banka rođena je iz sitnih domaćih projekata koje sam provodio sa svojim studentima, mjesnim djevojkama i mladiæima. Troje od tih studenata su još uvek, nakon svih tih godina, sa mnom u Grameen banci i zauzimaju najviše položaje u izvršnoj vlasti banke. Oni su danas s nama kako bi primili priznanje koje nam želite uruèiti.

Ova se

zamisao, zaèeta u Jobri, malom bangladeškom selu, proširila cijelim svijetom pa sada u gotovo svakoj zemlji postoji program slièan Grameenu.

Druga generacija

Prošlo je

gotovo 30 godina od početka našeg djelovanja. Cijelo to vrijeme neprekidno pratimo djecu naših zajmoprimaca da bismo doznali kako naše; rad utječe na njihove živote. Djeca su uvijek najviši prioritet klijen-tica naše banke. Jedna od naših odluka koje su one osmisile i kojih se pridržavaju jest da æe svoju djecu slati u školu. Grameen banka ih je u tome podržavala pa su se uskoro sva njihova djeca poèela školovati. Mnogo te djece su postali najbolji uèenici u svom razredu. Htjeli smo to proslaviti pa smo uveli stipendije za darovite uèenike. Grameen banka danas dodjeljuje oko 30 000 stipendija godišnje.

Mnoga ta

djeca su nastavila obrazovanje na visokoškolskim usta-novama postavši; lijeèenici, inženjeri, predavaèi na koledžima i slièeno. Uveli smo i studentske zajmove da bismo Grameenovim studentima pomogli da završavaju fakultete. Danas su neki od njih doktori znanosti. Trinaest tisuæa studenata prima studentske zajmove. Toj brojci se svake godine pridruži još 7 000 novih studenata.

Mi

stvaramo jednu potpuno drugaèiju generaciju koja æe biti školovana i koja æe znati svoju obitelj otrgnuti od siromašnosti.

I

prosjaci mogu zaradivati

Danas je u

Bangladešu veæ 80 posto siromašnih obitelji pokriveno mikrokreditima. Nadamo se da æemo do 2010. godine uspjeti pokriti svih 100 posto obitelji.

Prije tri

godine smo pokrenuli ekskluzivni program kojem su u sredstvu pažnje prosjaci. Na njih se ne odnosi niti jedan propis Grameen banke. Zajmovi su beskamatni: mogu ih vraæati u ratamaèiju visinu i raspored sami određuju. Predložili smo im da, dok proseæi obilaze kuæe, sa sobom nose malenu kolièinu robe, stvarèice kao što su grickalice, igraèke i kuæanske potrepštine. Zamisao je bila uspješna. Danas se u program ukljuèilo oko 85 000 prosjaka. Približno 5000 njih je potpuno prestalo s prošnjem. Prosjacima obièeno dajemo zajam u protuvrijednosti od 12 amerièkih dolara.

Mi

potièemo i podržavamo sve aktivnosti koje siromasima pomažu da se odupru

siromaštvu. Uvijek zagovaramo mikrokreditekoji prate sve druge oblike intervencija zato što su te intervencije daleko uèinkovitije kad se kombiniraju s mikrokreditima.

Informacijska tehnologija za siromahe

Informacijska
i komunikacijska tehnologija (ICT) veoma brzo mijenja naš planet, stvarajuæi svijet trenutaènih komunikacija u kojem ne postoje ni udaljenosti ni granice. Komuniciranje svakim danom postaje sve jeftinije. Uoèio sam da æe, ako nam uspije da im tu tehnologiju približimo i prilagodimo njihovim potrebama, siromasi dobiti prigodu da promijene svoj život.

Osnivanje
telefonske kompanije Grameen Phone bilo je prvi korak prema približavanju ICT-ja siromašnim ljudima. Siromašnim ženama smo davali zajmove Grameen banke, a one su ih koristile za kupnju mobilnih telefona koji su im služili za prodaju telefonskih usluga u selima. Uoèili smo da se mikrokrediti i ICT izvrsno nadopunjavaju.

Posao s
telefonima bio je pravi uspjeh i zanimanje za koje su se klijentice Grameen banke doslovce otimale. Gospoðe s telefonima brzo su nauèile sve fine se i uvele novine u poslovanje s telefonima pa je ono postalo najbrži naèin za izlazak iz bijede i stjecanje ugleda u društvu. Danas za nas radi gotovo 300 000 gospoða s telefonima koje pružaju telefonske usluge u gotovo svim selima Bangladeša. Kompanija Grameen Phone ima oko 10 milijuna pretplatnika te je najveæa telefonska kompanija u zemlji. Iako je broj gospoða s telefonima samo mali dio ukupnog broja pretplatnika, one stvaraju 19 posto prihoda kompanije.Od devet èlanica odbora koji danas prisustvuju ovoj velikoj ceremoniji, èetiri rade kao gospoðe s telefonima.

Grameen
Phone je kompanija nastala udruživanjem norveške kom-panije Telenor i kompanije Grameen Telecom iz Bangladeša. Telenor je vlasnik 62 posto kompanije, dok Grameen Telecom posjeduje 38 posto. San nam je da ova kompanija na kraju postane socijalno poduzeæe i da siromašne klijentice Grameen banke pretvorimo u njegove veæinske vlasnice. Radimo na tome da se taj cilj ostvari. Kompanija Grameen Phone jednoga æe dana postati još jedan primjer velikog poduzeæa èiji su vlasnici siromasi.

Ekonomija slobodnog tržišta

Slobodno

tržište predstavlja okosnicu kapitalizma. Neki tvrde da kapi-talizam, što je tržište slobodnije, postiže bolje rezultate u rješavanju pitanja slobode – što je ona, na koji način je ostvariti i za koga. Tvrdi se i da pojedinačna potraga za osobnim profitom donosi kolektivno optimalan rezultat.

Ja se

slažem s potrebom jačanja slobodnog tržišta. Istodobno, veoma sam nesretan zbog konceptualnih ograničenja koja nameće igrače na tržištu. Ona potječu od prepostavke da su poduzetnici jednodimenzionalna ljudska bića, koja su u svojim poslovnim životima posvećena ostvarenju samo jednoga zadatka: da maksimalno povećaju profit.

To

tumačenje kapitalizma izolira poduzetnike od svih političkih, emocionalnih, društvenih, duhovnih i ekoloških dimenzija njihovih života. To je možda učinjeno, zbog razumljive želje za pojednostavljenja, no takvo shvaćanje znatno osiromašuje čovjekovu osobnost.

Ljudska

bića su prekrasna stvorenja koja u sebi kriju bezgraničan niz kvaliteta i mogućnosti. Naredne teorije bi trebale osloboditi prostor za razvoj takvih kvaliteta, a ne unaprijed zaključiti da one ni ne postoje.

Većina

problema u svijetu se javlja zbog ograničavanja sudjelovanja na slobodnom tržištu. Svijet još uvijek nije riješio problem pogubnog siromaštva, od kojega pati polovica njegovih stanovnika. Zemlja s najbogatijim i najslobodnijim tržištem jednoj trećini svojega stanovništva ne uspijeva osigurati zdravstvenu zaštitu.

Bili smo

toliko impresionirani uspjehom slobodnoga tržišta da se nikada nismo usudili izraziti bilo kakvu sumnju u svoje temeljne, prepostavke. Da stvari budu još i gore, svesrdno smo nastojali postati jednodimenzionalna bića kakva smo stvorili u teoriji, kako bismo omogućili nesmetano funkciranje mehanizma slobodnog tržišta.

definiranjem "poduzetništva" radikalno možemo promijeniti karakter kapitalizma i riješiti mnoga neriješena društvena i ekonomska pitanja koja su u dometu. slobodnog tržišta. Pretpostavimo da neki poduzetnik, umjesto da ima samo jedan izvor motivacije (primjerice, maksimalno poveæanje profita), sada dobija dva izvora motivacije, koji se međusobno iskljuèuju, ali koji su jednako izazovni:

- a) maksimizaciju profita,
- b) pomaganje ljudima i svijetu

Svaki od ta dva motiva dovest æe do osnivanja drugaèije vrste poduzeæa. Prvi tip poduzeæa nazovimo poduzeæem za maksimizaciju profita, a drugi socijalnim poduzeæem. Socijalna æe poduzeæa biti nova vrsta poduzeæa koja æe se pojaviti na tržištu kako bi nešto na svijetu promijenila. Ulagaèi u socijalna poduzeæa bi mogli povuæi uložen novac, ali neæe dobivati dividende od poduzeæa. Profit bi se vratio u kompaniju kako bi ona proširila svoju djelatnost i poboljšala kvalitetu svojih proizvoda ili usluga. Socijalno æe poduzeæe biti kompanija bez gubitaka i bez dividendi.

Èim socijalno poduzeæe bude i ozaknjeno, mnoge postojeæe kompanije upustit æe se u stvaranje socijalnih poduzeæa koja æe postojati usporedno s njihovim temeljnim aktivnostima. I mnogi aktivisti iz neprofitnog sektora to æe smatrati privlaènim izborom. Za razliku od neprofitnog sektora u kojem trebamo prikupljati donacije ako želimo ostati aktivni, socijalno poduzeæe samo æe sebe uzdržavati i stvarati višak vrijednosti putem kojega æe se proširivati jer je to poduzeæe koje ne stvara gubitke. Da bi prikupilo kapital, socijalno poduzeæe æe uæi na svoj vlastiti, novi tip tržišta kapitala.

Mladi ljudi iz cijelog svijeta, osobito oni iz bogatih zemalja, smatrat æe koncepciju socijalnog poduzeæa veoma privlaènom, buduæi da æe im pružiti moguænost da svojim kreativnim snagama nešto promijene. Danas su mnogi mladi ljudi frustrirani zato što u suvremenom kapitalistièkom društvu ne primjeæuju nikakve spomena vrijedne promjene, promjene koje bi smatrali uzbudljivima. Socijalizam im je ponudio san za kojega æe se boriti. Mladi sanjaju o stvaranju svojega vlastitog savršenog svijeta.

Gotovo æe svi društveni i ekonomski problemi svijeta biti riješeni putem socijalnog poduzeæa. Inovacija poslovnih modela i njihova pri-mjena kojom na financijski uèinkovit naèin stvaramo željene društvene rezultate predstavljaju veliki izazov. Zdravstvena skrb za siromahe, finansiojske usluge za siromahe, informacijska tehnologija namijenjena siromasima, obrazovanje i obuka za

siromahe, marketing za siromahe, obnovljiva energija — sve su to uzbudljiva podruèja moguæe djelatnosti socijalnog poduzeæa.

Socijalno

poduzeæe je važno zato što se bavi i rješava pitanja od vitalne važnosti za ljudski rod. Ono može promijeniti živote najsiro-masnijih 60 posto svjetskoga stanovništva i pomoæi im da se izvuku iz siromaštva.

Grameenovo socijalno poduzeæe

Èak i

kompanije kojima je cilj maksimizacija profita mogu biti orga-nizirane kao socijalna poduzeæa, ako veæinu vlasništva prepustimo siromasima. To je bit drugog tipa socijalnog poduzeæa. Grameen banka pripada u tu kategoriju.

Siromašni

mogu dobiti dionice tih kompanija kao poklon darovate-lia, ili ih mogu kupiti vlastitim novcem. Zajmoprimeci mogu vlastitim novcem kupiti dionice koje se ne mogu prebaciti na one koji nisu naši klijenti. Banku iz dana u dan vodi pouzdan tim struènjaka.

Bilateralni

i multilateralni darovatelji mogu veoma jednostavno stvoriti taj tip socijalnog poduzeæa. Kada darovatelj državi primatelja da zajam ili subvenciju za gradnju mosta, onda ta država može osnovati „mostovnu kompaniju“, èiji æe vlasnici biti lokalni siromasi. Kompanija koja se bavi managementom može preuzeti obvezu upravljanja tim poduzeæem. Profit kompanije æe u obliku dividendi otiaæi siromasima, a može se upotrijebiti i za gradnju novog mosta. Na taj se naèin mogu organizirati mnogi infrastrukturni projekti, primjerice ceste, autoputovi, zraène luke, morske luke, komunalna poduzeæa.

Grameen je

osnovao i dva socijalna poduzeæa prvog tipa. Najprije je, kao zajednièki pothvat s kompanijom Danone, osnovana tvornica jogurta u kojoj proizvodimo obogaæeni jogurt kojim poboljšavamo ishranu pothranjene djece. Ona æe nastaviti sa šrenjem sve dok svu pothranjenu djecu u Bangladešu ne opskrbimo s našim jogurtom. Drugo je lanac bolnica za oèene bolesti. Svake se godine u svakoj od ovih bolnica izvede 10 000 operacija oèene mrene, èija cijena ovisi o tome je li pacijent bogat ili siromašan.

Tržište
društvenih dionica

Ako želimo

da se ulagaèi povežu sa socijalnim poduzeæima, moramo ustanoviti tržište
društvenih dionica na kojem se trguje samo s dionicama socijalnih poduzeæa.
Uлагаè æe doæi na burzu s jasnom namjerom da pronaðe socijalno poduzeæe èija je
misija po njevom ukusu. Ovo nije mjesto na kojem æete doæi do novca.
Svatko tko želi zaraditi neka radije ode na klasiènu burzu.

Ako želimo

da nam društvena burza propisno funkcionira, trebat æemo stvoriti agencije za rangiranje
vrijednosnica, morat æemo standardizirati terminologiju, definicije, oruða za
mjerjenje uèinka, oblike izvješæa i tiskati nove financijske èasopise, primjerice Social Wall
Street Journal. Poslovne škole nudit æe studije i diplome iz poslovnog upravljanja
socijalnim poduzeæima da bi mlade menadžere nauèile kako upravljati socijalnim poduzeæima na najuèinkoviti naèin,
a ponajviše da bi ih potaknule da i sami
postanu socijalni poduzetnici.

Uloga socijalnog poduzeæa u procesu globalizacije

Podupirem

globalizaciju i vjerujem da ona može biti mnogo korisnija za siromahe od svoje
alternativne - regionalizacije. Međutim,
to mora biti prava vrsta globalizacije. Za mene je globalizacija poput autoputa
sa stotinu prometnih traka koji uzduž i
poprijeko prelaze svijet. Ako na
autoputu kojim se svi voze ne postoje ogranièenja, njegove æe trake zauzeti
ogromni kamioni moænih ekonomija. Bangladeške rikše tu ne bi imale što tražiti. Da bi globalizacija
koristila svim sudionicima, moramo imati prometne propise, prometnu policiju te
nadležnost nad prometom na tom globalnom autoputu. Pravilo „tko jaèi, taj kvaèi“
mora se zamijeniti pravilima koja
siromasima osiguravaju mjesto i koja im ostavljaju prostor za djelovanje, bez
opasnosti da ih jaèi izguraju. Globalizacija ne smije postati financijski
imperijalizam.

Moæna

multinacionalna socijalna poduzeæa siromašnim æe ljudima i zemljama omoguæiti
da iskoriste sve prednosti globalizacije. Socijalna poduzeæa æe ili postati
vlasništvo siromaha ili æe zadržati profit u siro-masnim zemljama, buduæi da
njihov cilj neæe biti uzimanje dividendi. Izravna inozemna ulaganja inozemnih
socijalnih poduzeæa bit æe uzbud-ljiva novost za zemlje primatelje. Izgradnja
snažne privrede siromašnih zemalja i zaštita njihovih nacionalnih interesa od
grabežljivih kompanija postat æe osnovno podruèje interesa socijalnih poduzeæa.

Stvaramo
ono što želimo

Èovjek dobiva

ono što želi, ili ono što ne odbije. Mi prihvæamo èinjenicu da æe oko nas uvijek biti siromašnih i da je siromaštvo dio ljudske sudbine. Upravo zato nas siromasi i dalje okružuju. Ako snažno vjerujemo da je siromaštvo neprihvatljiva pojava i da ono ne smije biti dio civiliziranog društva, veæ smo na pola puta do prikladnih institucija i politike koji æe nam pomoæi da stvorimo društvo bez siromaštva.

Željeli smo

iæi na Mjesec, pa smo tamo i dospjeli. Ljudi mogu postiæi sve što požele. Ako nam nešto ne polazi za rukom, onda se to dogað zato, što se određenom cilju nismo posvetili u dovoljnoj mjeri. Stvaramo što želimo.

Ono što

želimo i kako do toga dolazimo uvelike ovisi o našemu misaonom sklopu. Izuzetno je teško promijeniti uvriježen naèin raz-mišljanja. U skladu s njim stvaramo svijet. Moramo izmisliti naèine koji æe nam pomoæi da neprekidno mijenjamo perspektivu i da brzo preorientiramo naš mentalni sklop kad se pojave nove spoznaje. Ako promijenimo naèin razmišljanja, moæi æemo promijeniti i svijet.

Siromaštvo
možemo smjestiti u muzeje

Vjerujem

da siromaštvo možemo smjestiti u muzeje siromaštva zato što siromaštvo nisu stvorili siromasi. Njega stvara i održava ekonomski i društveni sustav koji smo stvorili za sebe. Institucije i koncepcije koje saèinjavaju taj sustav. Politika koju provodimo.

Siromaštvo

je nastalo zato što smo okosnicu svoje teorije izgradili na prepostavkama koje podcjenjuju ljudske sposobnosti. One se zasni-vaju na preuskim koncepcijama (primjerice, koncepciji poslovanja, kreditne sposobnosti, poduzetništva, zaposlenja) ili na institucijama koje još uvijek nisu potpuno dovršene (primjerice, financijske institušcije koje u svom poslovanju iskljuèuju siromašne). Siromaštvo nastaje zbog pogreške na konceptualnoj razini, a ne zbog nedostatka ljudske sposobnosti da ga se iskorijeni.

Èvrsto

vjerujem da èovjek može stvoriti svijet bez siromaštva ako svi zajedno

vjerujemo u to. U svijetu bez siromaštva siromaštwo æete moæi naæi samo u muzejima. Kad školarci budu obilazili muzeje siromaštva, vjerojatno æe se užasnuti kad vide svu bijedu i poniženje koje su ljudska biæa morala trpjeli.
Svojim æe precima zamjeriti toleriranje tog nehumanog stanja koje je vjekovima muèilo toliko mnogo ljudi.

Sva ljudska

biæa imaju uroðenu sposobnost da se brinu o sebi, ali i sposobnost da pridonose poveæanju blagostanja svijeta u cijelini. Neki od nas imaju prilike iskoristiti svoj potencijal, no mnogima nikad ne poðe za rukom da tijekom svog životnog vijeka razviju predvih dar s kojim su roðeni. Oni umru neiskorišteni, a svijet ostaje siromašniji bez njihove kreativnosti i njihova doprinosa.

Grameen mi

je ulio nepokolebljivu vjeru u kreativnost ljudskih biæa. To me navelo da povjerujem kako èovjek nije stvoren da trpi glad i siromaštvo.

Za mene su

Ijudi poput bonsai drveæa. Ako najbolje sjeme najvišeg stabla što posadite u teglu za cvijeæe, sve što dobijete je desetak centimetara visoka replika visokog drveta. Sjeme koje ste posadili je potpuno u redu, ali tlo u koje ste ga stavili nije. Siromasi su bonsai stabalca. Njihovi geni su u redu. Jednostavno, društvo im nije omoguæilo pogodnu osnovu za razvoj. Ako siromasima æelimo pomoæi da se izvuku iz siromaštva, moramo im stvoriti uvjete u kojima æe se moæi razvijati. Èim siromasi dobiju priliku da oslobole vlastitu kreativnost, siromaštvo æe veoma brzo nestati s lica zemlje.

Ujedinimo

snage i svakom ljudskom biæu pružimo jednaku priliku da iskoristi svoju energiju i kreativnost.

Dame i

gospodo, dopustite mi da svoj govor zakljuèim izražavanjem duboke zahvalnosti Norveškom odboru za dodjelu Nobelove nagrade za to što je siro-masima, a osobito siromašnim ženama, priznao potencijal i pravo da žive pristojnim životom i što je prepoznao da su mikrokrediti veoma znaèajni za razvijanje tog potencijala.

Vjerujem

da æe ova èast koju ste nam iskazali potaknuti još mnogo odvaænih inicijativa svuda po svijetu, kojima æemo jednom zauvijek iskorijeniti globalno siromaštvo.

Iz knjige:
Za svijet bez siromaštva, Muhammad Yusuf

vbz Zagreb,
2009.